

hol en daarbinnen aan het hout zit een prachtige zwam, de *Hydnum coralloïdes*, een zeldzaam voorkomende zwam. De heer Edi, een in onze omgeving bekend mycoloog, heeft een groot stuk er van naar Leiden opgezonden, waar men zeer verheugd was deze zwam eens te zien.

Zij is door de goede zorgen van den eigenaar van het buitengoed opgezonden naar de Mycologische tentoonstelling te Haarlem, waar zij ook het eenige exemplaar van deze soort was. Jammer, dat ik dezer dagen moest vinden, dat baldadige handen de overgebleven stukken hadden vernield.

Het is de moeite waard, ook voor een leek, deze zwam in haar groote schoonheid te zien. Allen, die het wonder zagen, waren een oogenblik stil. 't Is ook zoo mooi, al die kleine kwastjes van een teer doorzichtig wit als een prachtig sieraad te zien hangen in de donkere holte van den geweldigen beuk, die zelf al imponeert door de vreeselijke wondkorst, die zich aan den stam heeft gevormd.

Het vorige jaar kwam de zwam in twee stukken, 't eene groot ± 2 dm., en een kleiner stuk. Dit jaar verscheen zij in drie stukken, die samen toch ongeveer hetzelfde volume hadden.

Het eigenaardige was, dat het derde stuk nu eigenlijk buiten de holte en in de knoest te voorschijn kwam. Dit laatste stuk zou veel van de spoedig komende regens te lijden hebben en was dus het aangewezen stuk voor de tentoonstelling in Haarlem.

Bij het uitsteken van dit gedeelte bleek, dat de zwam zat op één voet, die op 't einde ± 2 cm. breed was en zich vertakte tot ± 10 cm., waar de mooie trosjes stekels werden gevormd.

Ik meende goed te doen deze vondsten meerder bekendheid te geven. De gedetailleerde foto van de *Hydnum* is van den heer Korteweg uit Rotterdam, die ofschoon de situatie erg moeilijk was, de kans zag, zijn toestel vlak bij te brengen.

Niet alle paddenstoelenliefhebbers zijn in de gelegenheid op een half uur afstands deze buitengewone zwam te zien te krijgen. De beide foto's geven echter een goed idee en zullen niet nalaten bewondering te wekken voor deze prachtzam, die nu ook inheemsch kan worden genoemd.

Chaaam, October 1933.

Naschrift. In 1900 is in Hilversum de variatie „caput ursi” van deze zwam gevonden: zie „De Levende Natuur” van dat jaar, Mei-nummer onder Mededeelingen.

BERN. J. J. R. WALRECHT.

JANUARI.

Het gemiddelde over vele jaren maakt Januari tot de koudste maand van het jaar. Maar het gemiddelde komt het zeldzaamst voor en zoo herinneren wij ons meer koude Februari's dan Januari's en ook wel koudere Decembers. Het verloop is nog al grillig en wanneer we gaan doen aan eerstelingendatum dan krijgen wij in den loop der jaren voor het eerste sneeuwklompje, het eerste bloeien van witte els, hazelaar, zwarte els, winteraconiet, kerstroos, bergheide heel uiteenlopende getallen. Begin er eens aan. Let ook eens op het afwerpen van de knopschubben der bloeikatjes van de vroege wilgen.

Vogelzang hooren we van roodborst, winterkoning, heggemus, boomkruiper, pimpelmees, zwarte mees, goudhaantje, leeuwerik, graspieper, spreeuw, musch, fazant, misschien ook al zanglijster. Over de beteekenis van dezen zang verkeerden we nog in het ongewisse. Hij is niet eenvoudig afhankelijk van temperatuur en wind en weer, want er zijn er heel wat, die zingen bij echt guur weer. Voedsel is van meer belang. Als ik in Januari in mijn tuin ga harken, komt de roodborst naderbij en prevelt een liedje. De vogelgeluiden leiden ons ook naar de slaappleatsen der vogels: de nestkastjes, holten in boomen, coniferen, rhododendrons e.d. slootkanten onder dichte hagen, riet en ruigt. Heel indrukwekkend is den heelen winter het gaan en komen der bonte kraaien van en naar hun slaappleatsen in de duinen. Reeds komen trekvogels terug: spreeuw,

graspieper, leeuwerik. Op 6 Januari 1923 hadden we reusachtige zwermen van spreeuwen in het Naardermeer; waren dat wintergasten of voorjaarstrekkers?

De snavels van de musschen worden donker, die van de spreeuwen worden geel. De kokmeeuwen beginnen donkere koppen te krijgen, sommige veel eerder dan andere. Bij de éénjarigen, (die met den zwarten staartzoom) is van die verandering nog in het geheel niets te bespeuren.

Het heele najaar door en ook in December, Januari ontkiemen allerlei zaden o.a. bereklauw, fluitekruid, kleeftkruid, Judaspenning. Merkwaardig, zooals deze kiemplantjes harde vorst weten te doorstaan.

Heel bekende verschijnselen bij vorst zijn het donker worden van klimopbladeren, het stijf neerslaan van bladeren van aucuba, rhododendron, laurierkers, het ineenschrompelen van bladmossen en eikvaren. Mannetjesvaren en stekelvaren, die in de bosschen nog lang groen bleven, gaan nu ook verschrompelen, herstellen zich daarna dikwijls niet meer.

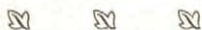
De kraaien werken heele stukken bosch om, zoekende naar insecten en larven onder het mos. Als wij zoeken naar overwinterende insecten, lukt het soms om heele gezelschappen van kevers aan te treffen: soms verschillende soorten van loopkever bij elkaar (Carabus-soorten), ook haantjes en onzelieveheerbeestjes. Over de ligging van dergelijke overwinteringsplaatsen weet ik niet veel te vertellen. Ik vond er wel aan den voet van boomstammen tusschen de groote wortels, een paar decimeters diep. De onzelievenheerbeestjes houden van hoog en droog. Fabre vertelt, dat de Ruige Rupsendooder (*Ammophila hirsuta*) in Zuid Frankrijk gezellig overwintert. Bij ons is dat nog niet waargenomen.

Op zachte dagen komen honigbijen uit hun korven en in de zon koesteren zich enkele vliegen op de muur: de blauwe *Pollenia*'s en de blinde bij, *Eristalis tenax*.

Wat doet de egel? Hij lijkt toch wel geregeld te overwinteren. Verleden jaar op het Kerkhof te Bloemendaal overwinterde er een *boven* den grond in een groot nest, dat hij zich in een rozenstruik had gebouwd. Maar ik kom in Januari toch ook wel egeltjes tegen, die rondsnuffelen langs begroeide hellingen. Dan vliegt ook soms een enkele smalvleugel-vleermuis en wintervlindertjes fladderen langs de hagen. Doch dat zijn slechts enkele oogenblikken en het gebeurt lang niet elk jaar.

Vrijwel altijd vinden we in Januari bloeiend: madelief, kruiskruid, vogelmuur, paarse doove-netel, gevlekte doovenetel, voorjaarsvroegeling.

JAC. P. TH.

BOEKBESPREKING.

Dr. JAC. P. THIJSSSE. *De Bloemen en haar Vrienden*. Uitgave Verkade's Fabrieken N.V., Zaan-dam 1934.

In het nummer van 1 Maart 1931 van dit tijdschrift vertelt Dr. Thijssse van zijn eersten morgen in Indië. Hij ging op een stoel in den tuin zitten, „en wachtte op de gewone manier op de dingen, die zouden gebeuren”. En het duurde geen 5 minuten, of Dr. Thijssse zag een paar rijstvogeltjes aan het bouwen in een conifeertje. Er kwamen „prijndjaks” en „koetilangs”, druk doende op de groote oranjebloemen van de *Spathodea*. Javaansche honigbijen met een stuifmeelbroekje aan de achterpooten, een reusachtige, blauwzwarte houtbij, een groote wesp, zwart met een breeden oranje band zwierven tusschen de *Thunbergia*'s. En opeens was daar een honigvogeltje, dat zijn gebogen snavel dipte in de oranje bloemen van de *Lantana*. Geen passage van Dr. Thijssse heeft mij ooit zoo getroffen. Ik had tot op dat moment altijd met graagte reisverhalen van botanici gelezen, doch van nu af voelde ik daarin haast immer een groote leegte: er kwamen, behalve bloedzuigers en muskieten, bijna geen dieren, vooral geen vogels en insecten in voor.